

Offentlig-privat samarbejde kan hæve produktiviteten

En velfungerende offentlig sektor er en af forudsætningerne for, at Danmark kan klare sig godt i den globale konkurrence. Den private og offentlige sektor er gensidigt afhængige. CO-industri ser derfor et godt samspil mellem den private og offentlige sektor som et væsentligt element i at sikre såvel høj kvalitet som høj produktivitet i begge sektorer.

CO-industri hilser derfor Produktivitetskommissionens ønske om at trække på en række centrale aktørers erfaringer med at øge produktiviteten og innovationskraften i den offentlige sektor gennem et styrket offentligt-privat samarbejde velkomment. Dette notat udgør CO-industris bidrag.

OPP kan forbedre totaløkonomien

Ny infrastruktur er typisk forbundet med store investeringer, og det koster også penge at vedligeholde infrastrukturen. Det betyder, at der kan være gevinster ved at sammentænke anlæg, drift og vedligehold – med andre ord projektets totaløkonomi.

Trængselskommissionens anbefalinger peger på behovet for at udbygge den offentlige infrastruktur i de kommende år. Det vil derfor være oplagt at vurdere de konkrete fordele og ulemper ved at gøre brug af offentlig-private partnerskaber (OPP).

Et OPP-projekt er typisk indrettet, så et privat konsortium får ansvaret for at opføre, drive og vedligeholde byggeriet eller anlægget over en længere tidsperiode på ofte 25-30 år. Den lange kontraktperiode giver gode muligheder for at opnå totaløkonomiske gevinster, da det indebærer en tæt sammenhæng mellem anlæg og drift. Det er ikke altid tilfældet i offentlig regi, hvor manglende reovering kan fordyre vedligeholdelsen og forringe totaløkonomien, når den enkelte institutionsleder skal prioritere mellem materiale og reovering.

Den private investor tilvejebringer typisk finansiering af projektet, og det skal forrentes på markedsmæssige vilkår, som også afspejler de risici, den private aktør skal håndtere. OPP vil derfor som udgangspunkt fordyre finansieringen, da privat finansiering alt andet lige er dyrere, end statsobligationer. Det skal så opvejes af den totaløkonomiske tilgang, hvor den private partner er ansvarlig for anlæg, drift og vedligeholdelse.

Pensionskasserne har en lang investeringshorisont. Det vil derfor være naturlige samarbejdspartnere i OPP-projekter. Det er der allerede en lang række eksempler på. Senest er Industriens Pension indtrådt som investor i udbygningen af stråleterapien på Næstved Sygehus. Sygehusbyggeriet er Industriens Pensions første OPP i Danmark.

OPP er ikke en finansieringsmodel. OPP bør kun anvendes til projekter, hvor den styrkede totaløkonomi kan bidrage til mere effektive infrastrukturløsninger. Det er forudsætningen for at sikre samfundsmæssigt rentable projekter.

Professionalisering af offentlige indkøb

En stadig større del af offentlige indkøb er blevet koordineret siden 2006, hvor Statens indkøb blev etableret. Der er dog fortsat gode muligheder for at høste stordriftsfordele. Mindre kommuner og enheder kan således have sværere ved at sikre den mest hensigtsmæssige udbudspraksis. Det bør derfor overvejes at udbygge det kommunale samarbejde omkring offentlige indkøbsfunktioner. Ud over at øge de potentielle stordriftsfordele vil det også kunne professionalisere udbudsprocessen til gavn for både offentlig og privat sektor.

En øget professionalisering af de offentlige indkøb kan ydermere bidrage til at fremme udviklingen af nye velfærdsløsninger. Det er således i dialogen mellem offentlige og private leverandører, at de innovative løsninger ofte opstår. Sideeffekten kan være, at de nye løsninger kan bringes til markedet til gavn for eksport og jobskabelse.

Potentiale i øget konkurrenceudsættelse

Formålet med offentlig-privat samarbejde er at styrke opgaveløsningen i den offentlige sektor, så ressourcerne bliver anvendt bedst muligt, samtidig med at der leveres god service til brugerne.

Konkurrenceudsættelse af offentlige opgaver er et af redskaberne til at sikre øget produktivitet. Det er dog vigtigt at holde sig for øje, at det langt fra i alle tilfælde er hensigtsmæssigt at konkurrenceudsætte offentlige opgaver. For det første skal der eksistere et velfungerende privat marked for det pågældende opgaveområde. For det andet bør opgaver i forbindelse med myndighedsudøvelse og frihedsberøvelse ikke udføres af private leverandører.

Man skal derfor være varsom med at opstille konkrete måltal for den andel af de offentlige opgaver, der skal konkurrenceudsættes.

1. november 2013